

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

شماره چاپ ۱۱۵۸

شماره ثبت ۵۰۰

دوره نهم - سال سوم

تاریخ چاپ ۱۳۹۳/۶/۸

یک شوری

طرح تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و
اصلاح موادی از آن

کمیسیونهای ارجاعی

قضائی و حقوقی

اصلی:

امنیت ملی و سیاست خارجی - بهداشت و درمان -

فرهنگی - کشاورزی، آب و منابع طبیعی

فرعی:

معاونت قوانین

اداره کل تدوین قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای ۱۸ نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می‌گردد.

مقدمه (دلایل توجیهی):

حسب اعلام مسؤولان قضائی به ویژه رؤسای کل دادگستری استانها و دادستانها، مبنی بر وجود مشکلات و موانع جدی در زمینه اجرای قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ مجلس شورای اسلامی و انعکاس موضوع به کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس، موضوع توسط اعضای این کمیسیون در جلسه مشترکی با حضور رئیس محترم قوه قضائیه و بعضی از معاونان ایشان مورد بحث و بررسی قرار گرفت که با توجه به ایرادات مشروحه زیر، به نظر می‌رسد، برای رفع موانع اجرائی قانون، تمدید مهلت اجرای قانون و اصلاح موادی از آن ضروری است والا اجرای قانون مذکور با مشکلات عدیده‌ای مواجه خواهد شد.

ایرادات:

۱- صلاحیت و ترکیب اعضای شعب دادگاههای کیفری یک و دادگاه انقلاب به موجب مواد (۲۹۶) الی (۳۰۶) قانون آیین دادرسی کیفری جدید به نحوی مقرر گردیده که اولاً به لحاظ افزایش صلاحیت این دادگاه نسبت به

دادگاههای کیفری مرکز استانها در قانون فعلی، مستلزم تشکیل تعداد زیادی شعب دادگاه کیفری یک در استانها و شهرستانهای کشور می باشد. ثانیاً تعدد قاضی در شعب این دادگاه به لحاظ ترکیب سه نفره آن موجب می شود برای تشکیل و استقرار شعب این دادگاه در حوزه های قضائی استانها و شهرستانها تعداد زیادی قضات واجد شرایط تأمین شود که با توجه به میزان کمی و کیفی قضات موجود تدارک آن به سادگی و در این فرصت کوتاه ممکن نمی باشد. همچنین تشکیل دادگاههای انقلاب اسلامی با ترکیب سه نفره برای رسیدگی به جرائمی که در صلاحیت دادگاه مذکور است و ترکیب سه نفره برای شعب دادگاههای اطفال که تشکیل این دادگاهها مستلزم تخصیص تعداد خیلی بیشتری قاضی نسبت به دادگاههای فعلی خواهد بود.

ثالثاً- با توجه به مفاد ماده (۴۲۸) قانون مذکور، قلمرو صلاحیت دیوان عالی کشور به عنوان رسیدگی فرجامی و یا مرجع تجدیدنظرخواهی در قانون جدید افزایش چشمگیری یافته است، به حدی که برآورد می شود تعداد شعب دیوان عالی کشور فعلی به دو برابر افزایش یابد که افزایش این تعداد شعب در دیوان عالی کشور مستلزم تأمین تعداد زیادی قاضی واجد شرایط خواهد بود. همچنین کادر اداری و دفتری واجد شرایط که با توجه به آمار قضات و کارکنان موجود دستگاه قضائی واقعاً ایجاد شعب لازم دادگاهها و دیوان عالی کشور و به همین نسبت واحدهای پشتیبانی، تأمین بودجه و امکانات لازم در حال حاضر ممکن نیست. در نتیجه اصلاح مواد مربوط به تشکیلات و صلاحیت و ترکیب

مراجع یادشده و پیش‌بینی فرصت بیشتری برای اجرای قانون مذکور امری اجتناب‌ناپذیر است.

۲- محدود شدن اختیار دادستان در امر تحقیق مقدماتی به موجب ماده (۹۲) قانون آیین دادرسی کیفری جدید و افزایش وظایف بازپرس موجب می‌شود اولاً تعداد شعب بازپرسی حداقل به دو برابر شعب فعلی افزایش یابد تا جوابگوی تکالیف مقرر این قانون باشند. ثانیاً این امر مستلزم تأمین قضات واجد شرایط می‌باشد که تأمین این تعداد قضات با سابقه و مجرب توسط قوه قضائیه در حال حاضر میسر نمی‌باشد. در حال حاضر تحقیقات مقدماتی پرونده‌های سبک و کم اهمیت توسط دادستان و دادیاران انجام می‌شود و بخش قابل ملاحظه‌ای از این پرونده‌ها که بیشتر جنبه کمی دارند نه کیفی به این نحو رسیدگی و منجر به اتخاذ تصمیم می‌شود و معمولاً پرونده‌های با اهمیت به شعب بازپرسی ارجاع می‌شود. بنابراین اصلاح ماده مذکور ضروری و تأثیرگذار خواهد بود.

۳- به موجب ماده (۹۸) این قانون بازپرس نمی‌تواند انجام تحقیقات مقدماتی و جمع‌آوری ادله وقوع جرم، تفتیش و تحقیق از شهود و تحقیق از شهود و مطلعین، جمع‌آوری اطلاعات وقوع جرم، اقدام برای کشف جرم، جرائم سنگین و با اهمیت را به ضابطان محول کند و تنها می‌تواند انجام اقدامات فوق در مورد جرائم ساده و کم‌اهمیت را به ضابطان ارجاع دهد در حالی که جرائمی مانند قتل عمد یا جرائم منجر به نقص عضو یا جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی، سرقت‌های مهم، جرائمی مثل کلاهبرداری،

اختلاس، ارتشاء، اخلال در نظام اقتصادی، جرائم بانندی، قاچاق سلاح و مهمات، مواد مخدر و آدم‌ربائی، پولشویی، افساد فسی‌الارض و محاربه و مانند اینها که کشف و تعقیب آن نیاز به همکاری جدی ضابطان به‌ویژه نیروی انتظامی دارد یا در جرائمی مانند جاسوسی، جرائم علیه امنیت و حاکمیت کشور که لازم است از امکانات، تجربه و تخصص نیروهای اطلاعاتی و امنیتی استفاده شود. به‌موجب این ماده بازپرس از استفاده و همکاری میدانی و اطلاعاتی نیروهای ضابط محروم شده است در حالی که بازپرس هیچ‌وقت به تنهایی و بدون همکاری ضابطان قادر به کشف جرائم مهم و پیچیده نبوده و نخواهد بود. وجود این ماده مشکلات عدیده و موانع جدی در اجرای وظایف دادسرا و دادگاهها ایجاد می‌کند، اصلاح این ماده و مرتفع نمودن موانع یادشده اجتناب‌ناپذیر است.

۴- ماده (۱۰۲) قانون مورد بحث مقرر کرده ممنوعیت تعقیب و تحقیق جرائم منافی عفت یا سازمان‌یافته واقعاً به مصلحت، عدالت و امنیت جامعه و مردم نیست اگر این حکم قانونی به مرحله اجراء برسد بدون تردید بستر وقوع جرائم مذکور و مفساد و ترغیب و تشویق تبهکاران و ناهنجاری‌ها را فراهم می‌کند که تبعات آن ناخوشایند و بلکه جبران‌ناپذیر خواهد بود.

همچنین مواد دیگری از قانون یاد شده در طرح اصلاحی ذکر خواهد شد.

بنابراین اولاً اصلاح موادی از قانون مذکور قبل از لازم‌الاجراء شدن آن ضرورت دارد و بلکه اجتناب‌ناپذیر خواهد بود.

ثانیاً اجرای این قانون مستلزم تأمین نیرو و امکانات لازم است که بخشی از آن مانند قضات واجد شرایط و کارکنان دفتری و اداری با تجربه به سادگی و در مدت زمان کوتاه میسر نخواهد بود. در نتیجه لازم است مدت اجرای قانون حداقل یکسال دیگر تمدید گردد تا مقدمات اجرای آن فراهم شود. در مجموع با توجه به مراتب فوق «طرح تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و اصلاح موادی از آن» به شرح زیر ارائه می شود:

ابوالفضل ابوترابی - جلیل سرفلعه - پاپی زاده بالنگان - فلاحی باباجان - اسدالهی - قربانی - خصوصی ثانی - افتخاری - صادقی - عارفی - حقیقت پور - جعفرزاده ایمن آبادی - کاشانی - دهقانی نقندر - سبحانی نیا - منادی سفیدان - فرهنگی - نگهبان سلامی

عنوان طرح:

تمدید مهلت اجرای قانون آیین دادرسی کیفری و اصلاح موادی از آن

ماده ۱- ماده (۶۶) قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴ به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۶۶- سازمان های مردم نهادی که اساسنامه آنها درباره حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و ناتوان جسمی یا ذهنی، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه های فوق اعلام جرم کنند.

تبصره ۱- در صورتی که جرم واقع شده دارای بزه دیده خاص باشد، کسب رضایت وی جهت اقدام مطابق این ماده ضروری است. چنانچه بزه دیده طفل،

مجنون و یا در جرائم مالی سفیه باشد، رضایت ولی یا سرپرست قانونی او اخذ می‌شود. اگر ولی یا سرپرست قانونی، خود مرتکب جرم شده باشد، اعلام جرم سازمان‌های مذکور منوط به اخذ رضایت قیم اتفاقی یا تأیید دادستان است.

تبصره ۲- ضابطان دادگستری و مقامات قضائی می‌توانند بزه‌دیدگان جرائم موضوع این ماده را از کمک سازمان‌های مردم‌نهاد مربوطه، آگاه کنند.

تبصره ۳- اسامی سازمان‌های مردم‌نهاد که می‌توانند در اجرای این ماده اقدام کنند، در سه‌ماهه ابتدای هر سال توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۲- ماده (۷۷) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۷۷- در صورت مشهود بودن جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، تا پیش از حضور و مداخله بازپرس، دادستان اقدامات لازم را برای حفظ آثار و علائم، جمع‌آوری ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم به عمل می‌آورد.

ماده ۳- ماده (۹۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹۲- تحقیقات مقدماتی تمام جرائم برعهده بازپرس است. در غیر جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، دادستان نیز دارای تمام وظایف و اختیاراتی است که برای بازپرس تعیین شده است. در این حالت، چنانچه دادستان انجام تحقیقات مقدماتی را به دادیار ارجاع دهد، قرارهای نهائی دادیار و همچنین قرار تأمین منتهی به بازداشت متهم، باید در همان روز صدور به نظر

دادستان برسد و دادستان نیز مکلف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت در این باره اظهار نظر کند.

تبصره- در صورت عدم حضور بازپرس یا معذور بودن وی از انجام وظیفه و عدم دسترسی به بازپرس دیگر در آن دادسرا در جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، دادرس دادگاه به تقاضای دادستان و تعیین رئیس حوزه قضائی، وظیفه بازپرس را فقط تا زمان باقی بودن وضعیت مذکور انجام می‌دهد.
ماده ۴- ماده (۹۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۹۸- بازپرس باید شخصاً تحقیقات و اقدامات لازم را به منظور جمع‌آوری ادله وقوع جرم به عمل آورد، ولی می‌تواند تفتیش، تحقیق از شهود و مطلعان، جمع‌آوری اطلاعات و ادله وقوع جرم و یا هر اقدام قانونی دیگری را که برای کشف جرم لازم بدانند، پس از دادن تعلیمات لازم به ضابطان دادگستری ارجاع دهد که در این صورت، ضمن نظارت، چنانچه تکمیل آنها را لازم بدانند، تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند.

ماده ۵- ماده (۱۰۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۱۰۲- تحقیق در جرائم منافی عفت ممنوع است مگر در مواردی که جرم مشهود یا دارای شاکی خصوصی یا به عنف یا سازمان‌یافته باشد.
تبصره ۱- در جرم زنا و لواط و سایر جرائم منافی عفت هرگاه شاکی وجود نداشته باشد و متهم بدو قصد اقرار داشته باشد، قاضی وی را توصیه به پوشاندن جرم و عدم اقرار می‌کند.

تبصره ۲- قاضی مکلف است عواقب شهادت فاقد شرایط قانونی را به شاهدان تذکر دهد.

تبصره ۳- در جرائم مذکور در این ماده، اگر بزه دیده محجور باشد، ولی یا سرپرست قانونی او حق طرح شکایت دارد. در مورد بزه دیده بالغی که سن او زیر هجده سال است، ولی یا سرپرست قانونی او نیز حق طرح شکایت دارد.

ماده ۶- ماده (۱۵۹) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۱۵۹- بازپرس هنگام ارجاع موضوع به کارشناس، مهلت معین را برای اعلام نظر وی مشخص می کند. در مواردی که اظهار نظر مستلزم زمان بیشتر باشد، کارشناس باید ضمن تهیه و ارسال گزارشی از اقدامات انجام شده، با ذکر دلیل، تقاضای تمدید مهلت کند که در این صورت، بازپرس می تواند برای یکبار مهلت را تمدید کند. تمدید مهلت به کارشناس و طرفین ابلاغ می گردد. هرگاه کارشناس ظرف مدت معین نظر خود را به طور کتبی تقدیم بازپرس ننماید، کارشناس دیگری تعیین می شود. چنانچه قبل از انتخاب یا اخطار به کارشناس دیگر نظر کارشناس به بازپرس واصل شود، بازپرس به آن ترتیب اثر می دهد، در هر حال بازپرس تخلف کارشناس را به مرجع صلاحیتدار اعلام می دارد.

ماده ۷- تبصره های (۱) و (۲) ماده (۱۹۰) قانون به شرح زیر اصلاح

می شود:

تبصره ۱- سلب حق همراه داشتن وکیل یا عدم تفهیم این حق به متهم

موجب مجازات انتظامی درجه چهار است.

تبصره ۲- در مواردی که موضوع جنبه محرمانه دارد یا به تشخیص قاضی از حضور غیرمتهم بیم فساد برود و همچنین در خصوص جرائم علیه امنیت کشور یا جرائم سازمان یافته حضور وکیل در مرحله تحقیق حسب مورد با اجازه دادستان یا بازپرس خواهد بود.

توجه: با عنایت به تبصره فوق پیشنهاد حذف ماده (۴۸) قانون می شود.

ماده ۸- ماده (۲۹۶) قانون و تبصره (۱) آن به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲۹۶- دادگاه کیفری یک با حضور رئیس و یک مستشار و در غیاب رئیس با حضور دو مستشار تشکیل می شود. در صورت اختلاف نظر بین دو عضو شعبه، یکی از مستشاران شعب دیگر به آنان ضمیمه و نظر اکثریت ملاک خواهد بود.

تبصره ۱- دادگاه کیفری یک در مرکز استان و به تشخیص رئیس قوه قضائیه در حوزه قضائی شهرستانها زیر نظر رئیس کل دادگستری تشکیل می شود. در حوزه هایی که این دادگاه تشکیل نشده است، به جرائم موضوع صلاحیت آن در نزدیک ترین دادگاه کیفری یک در حوزه قضائی آن استان رسیدگی می شود.

توجه: با توجه به ماده (۳۵۷) نیازی به قید سابقه قضائی برای تعیین ریاست شعبه در غیاب رئیس شعبه نیست.

ماده ۹- ماده (۲۹۷) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۲۹۷- دادگاه انقلاب در مرکز هر استان و به تشخیص رئیس قوه قضائیه در دیگر حوزه های قضائی برای رسیدگی به جرائم موجب مجازات

مندرج در بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون با حضور رئیس و یک مستشار و در غیاب رئیس با حضور دو مستشار و برای رسیدگی به سایر موضوعات با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل یا توسط یک مستشار تشکیل می‌شود. در صورت اختلاف نظر بین دو عضو شعبه، یکی از مستشاران شعب دیگر به آنان ضمیمه و نظر اکثریت ملاک خواهد بود.

ماده ۱۰- ماده (۲۹۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۲۹۸- دادگاه اطفال و نوجوانان با حضور یک قاضی و یک مشاور تشکیل می‌شود. نظر مشاور جنبه مشورتی دارد.

تبصره- در هر حوزه قضائی شهرستان یک یا چند شعبه دادگاه اطفال و نوجوانان برحسب نیاز تشکیل می‌شود. تا زمانی که دادگاه اطفال و نوجوانان در محلی تشکیل نشده است، به کلیه جرائم اطفال و نوجوانان به جز جرائم مشمول ماده (۳۱۵) این قانون، در شعبه دادگاه کیفری دو یا دادگاهی که وظایف آن را انجام می‌دهد رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۱- ماده (۳۰۲) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۳۰۲- به جرائم زیر در دادگاه کیفری یک رسیدگی می‌شود:

الف- جرائم موجب مجازات سلب حیات

ب- جرائم موجب حبس ابد

پ- جرائم موجب مجازات‌های قطع یا قصاص عضو و جنایات عمدی

علیه تمامیت جسمانی با میزان نصف دیه کامل مجنی‌علیه یا بیش از آن

ت- جرائم موجب مجازات تعزیری درجه سه و بالاتر

ث- جرائم سیاسی و مطبوعاتی

ماده ۱۲- ماده (۳۰۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۳۰۶- به جرائم زنا و لواط به طور مستقیم در دادگاه صالح رسیدگی می شود. چنانچه نیاز به انجام تحقیقات و یا اقداماتی جهت کشف جرم باشد دادگاه باید رأساً نسبت به انجام آن اقدام کند.

ماده ۱۳- ماده (۴۰۴) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴۰۴- اعضای دادگاه پس از اعلام ختم رسیدگی با استعانت از خداوند متعال، تکیه بر شرف و وجدان و باتوجه به محتویات پرونده، مشاوره می نمایند و در همان جلسه و در صورت عدم امکان، در اولین فرصت و حداکثر ظرف یک هفته مبادرت به صدور رأی می کنند. در صورتی که بین اعضای دادگاه اتفاق نظر حاصل نشود رأی اکثریت معتبر است. انشای رأی به عهده رئیس دادگاه است، مگر آنکه وی جزء اکثریت نباشد که در این صورت، عضوی که جزء اکثریت است و سابقه قضائی بیشتر دارد، رأی را انشاء می کند. هرگاه رأی بر براءت یا تعلیق اجرای مجازات باشد، متهم به دستور دادگاه فوری آزاد می شود.

ماده ۱۴- ماده (۴۲۶) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴۲۶- دادگاه تجدیدنظر استان مرجع صالح برای رسیدگی به درخواست تجدیدنظر از کلیه آراء غیرقطعی کیفری است جز در مواردی که در صلاحیت دیوان عالی کشور باشد. دادگاه تجدیدنظر استان در مرکز هر استان، با حضور رئیس یا دادرس علی البدل و عضویت یک مستشار تشکیل می شود.

در صورت اختلاف نظر بین دو عضو شعبه، دادرس علی‌البدل یا یکی از مستشاران شعب دیگر به آنان ضمیمه و نظر اکثریت ملاک خواهد بود.

تبصره - آراء صادره از دادگاه انقلاب که قابل تجدیدنظر و یا فرجام باشد حسب مورد در شعبه یا شعبی از دادگاههای تجدیدنظر یا دیوان عالی کشور که توسط رئیس قوه قضائیه به این امر تخصیص می‌یابد، مطابق مقررات این قانون رسیدگی می‌شود.

ماده ۱۵ - ماده (۴۲۸) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ماده ۴۲۸ - آراء صادره درباره جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع یا قصاص عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه سه و بالاتر است و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان دیه آنها نصف دیه کاملی مجنی علیه یا بیش از آن است و آراء صادره درباره جرائم سیاسی و مطبوعاتی، قابل فرجام خواهی در دیوان عالی کشور است.

ماده ۱۶ - بند (ث) ماده (۴۵۰) قانون به شرح زیر اصلاح می‌شود:

ث - در غیر از موارد مذکور در بندهای فوق، دادگاه تجدیدنظر در صورت ضرورت، با صدور دستور تعیین وقت رسیدگی، طرفین و اشخاصی را که حضورشان ضروری است احضار می‌کند.

تبصره - در صورتی که نظر دادگاه تجدیدنظر بر نقض رأی صادره از دادگاه بدوی باشد، تعیین وقت رسیدگی به شرح فوق الزامی است.

ماده ۱۷- ماده (۴۶۳) قانون به شرح زیر اصلاح می شود:

ماده ۴۶۳- دیوان عالی کشور به تعداد لازم عضو معاون دارد. عضو معاون می تواند وظایف مستشار یا رئیس را برعهده گیرد.

ماده ۱۸- این قانون یک سال پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجراء

می شود. /۱

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵ نظر معاونت قوانین به شرح پیوست نسبت به طرح تمدید

مهلت اجرای قانون آیین‌دادرسی کیفری و اصلاح موادی از آن تقدیم می‌گردد.

معاونت قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۲):

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی رعایت شده است. (با اعمال نظرات کارشناسی)

رعایت نشده است، متن اصلاحی طرح به ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۴):

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد. اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم یا بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.

دارد.

اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می گردد.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.

دارد. دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس؛

وضعیت طرح تقدیمی از جهت رعایت مقررات آیین نامه داخلی مجلس شورای اسلامی بشرح

زیر می باشد:

ماده ۱۳۱ -

۱- حداقل امضاء لازم (۱۵ نفر) دارد
 ندارد

۲- موضوع و عنوان مشخص دارد
 ندارد

۳- دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه دارد
 ندارد

۴- موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان دارد
 ندارد

ماده ۱۳۴ - قبلاً تقدیم نگردیده است

قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در مجلس / کمیسیون (موضوع اصل ۸۵ قانون اساسی) رد شده و اینک:
 با انقضاء شش ماه پیش از انقضاء شش ماه
مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس می باشد.
 نمی باشد.

ماده ۱۴۲ - طرح تقدیمی دارای یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان ماده واحده مواجه با ایراد نمی باشد.
 بیش از یک موضوع مواد متعدد می باشد.

ماده ۱۴۴ - رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
 نشده است. موارد و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ماده ۱۸۵ - موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به $\frac{2}{3}$ رأی نمایندگان ندارد.
 می شود $\frac{3}{3}$ دارد.

تعداد یک برگ اظهارنظر به عنوان ضمیمه تقدیم می شود.

مدیرکل تدوین قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

در اجرای بندهای (۲) و (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور

مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

- ۱- ذکر نکات ضروری به عنوان توجه در ذیل مواد اصلاحی صحیح نیست. لذا طرح مذکور از این لحاظ دارای ایراد آیین نگارش قانونی می باشد.
- ۲- متن ماده (۱۸) موجب ابهام در اجرای قانون خواهد شد. برای حفظ یکپارچگی در تدوین طرح پیشنهاد می شود در ماده (۱۸) به اصلاح ماده (۵۶۹) پرداخته شود.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

در اجرای بندهای (۱) و (۳) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات

کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض وجود ندارد

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط وجود ندارد

وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می‌شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسیهای به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع لازم است.

لازم نیست.

تعداد نه برگ سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری به ضمیمه تقدیم می‌شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

سوابق قانونی و دلایل ضرورت قانونگذاری

الف - دلایل ضرورت قانونگذاری

- ۱- برخی از مواد این طرح، اصلاح یا الحاق یک عبارت است و نیازی به بازنویسی مجدد مواد نیست و اشاره به عبارت اصلاح یا الحاق عبارت کفایت می‌کند.
- ۲- در ماده (۷) طرح به اصلاح تبصره (۱) ماده (۱۹۰) اشاره شده، در حالی که تبصره (۲) آن نیز اصلاح گردیده است.
- ۳- توجه مذکور در ذیل ماده (۷) طرح که پیشنهاد حذف ماده (۴۸) قانون را ارائه نموده، لازم است به عنوان ماده مستقل تنظیم شود.
- ۴- توجه مذکور در ذیل ماده (۸) طرح، توجیه و دلیل اصلاح ماده (۲۹۶) بوده و نیازی به درج آن در طرح نیست.
- ۵- مفاد ماده (۱۸) طرح در واقع اصلاح ماده (۵۶۹) قانون است که لازم است در قالب اصلاح این ماده ارائه شود.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی اصلاح موادی از قانون آیین دادرسی کیفری..

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد	متعارض
۱	قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۱۲/۴	۴۸، ۶۶، ۷۷، ۹۲، ۹۸، ۱۰۲، ۱۰۹، ۱۹۰، ۲۹۶، ۳۰۶، ۳۱۵، ۴۰۴، ۴۲۶، ۴۲۸، ۳۵۷، ۴۲۸، ۴۵۰، ۴۶۳، ۵۶۹	
۲	قانون آیین دادرسی کیفری	۱۳۹۲/۱۲/۴	کل مواد	

قانون آیین دادرسی کیفری مصوب ۱۳۹۲/۱۲/۴

ماده ۴۸- با شروع تحت نظر قرار گرفتن، متهم می‌تواند تقاضای حضور وکیل نماید. وکیل باید با رعایت و توجه به محرمانه بودن تحقیقات و مذاکرات، با شخص تحت نظر ملاقات نماید و وکیل می‌تواند در پایان ملاقات با متهم که نباید بیش از یک ساعت باشد ملاحظات کتبی خود را برای درج در پرونده ارائه دهد.

تبصره- اگر شخص به علت اتهام ارتکاب یکی از جرائم سازمان‌یافته و یا جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور، سرقت، مواد مخدر و روانگردان و یا جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب) و (پ) ماده (۳۰۲) این قانون، تحت نظر قرار گیرد، تا یک هفته پس از شروع تحت نظر قرار گرفتن امکان ملاقات با وکیل را ندارد.

ماده ۶۶- سازمان‌های مردم‌نهادی که اساسنامه آنها درباره حمایت از اطفال و نوجوانان، زنان، اشخاص بیمار و ناتوان جسمی یا ذهنی، محیط زیست، منابع طبیعی، میراث فرهنگی، بهداشت عمومی و حمایت از حقوق شهروندی است، می‌توانند نسبت به جرائم ارتكابی در زمینه‌های فوق اعلام جرم کنند و در تمام مراحل دادرسی جهت اقامه دلیل شرکت و نسبت به آراء مراجع قضائی اعتراض نمایند.

تبصره ۱- در صورتی که جرم واقع شده دارای بزه‌دیده خاص باشد، کس رضایت وی جهت اقدام مطابق این ماده ضروری است. چنانچه بزه‌دیده طفل، مجنون و یا در جرائم مالی سفیه باشد، رضایت ولی یا سرپرست قانونی او اخذ می‌شود. اگر ولی یا سرپرست قانونی، خود مرتکب جرم شده باشد، سازمان‌های مذکور با اخذ رضایت قیم اتفاقی یا تأیید دادستان، اقدامات لازم را انجام می‌دهند.

تبصره ۲- ضابطان دادگستری و مقامات قضائی مکلفند بزه‌دیدگان جرائم موضوع این ماده را از کمک سازمان‌های مردم‌نهاد مربوطه، آگاه کنند.

تبصره ۳- اسامی سازمان‌های مردم‌نهاد که می‌توانند در اجرای این ماده اقدام کنند، در سه‌ماهه ابتدای هر سال توسط وزیر دادگستری با همکاری وزیر کشور تهیه می‌شود و به تصویب رئیس قوه قضائیه می‌رسد.

ماده ۷۷- در صورت مشهود بودن جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون، تا پیش از حضور و مداخله بازپرس، دادستان برای حفظ آثار و علائم،

جمع‌آوری ادله وقوع جرم و جلوگیری از فرار و مخفی شدن متهم اقدامات لازم را به عمل می‌آورد.

ماده ۹۲- تحقیقات مقدماتی تمام جرائم بر عهده بازپرس است. در غیر جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، در صورت نبودن بازپرس، دادستان نیز دارای تمام وظایف و اختیاراتی است که برای بازپرس تعیین شده است. در این حالت، چنانچه دادستان انجام تحقیقات مقدماتی را به دادیار ارجاع دهد، قرارهای نهائی دادیار و همچنین قرار تأمین متهمی به بازداشت متهم، باید در همان روز صدور به نظر دادستان برسد و دادستان نیز مکلف است حداکثر ظرف بیست و چهار ساعت در این باره اظهار نظر کند.

تبصره- در صورت عدم حضور بازپرس یا معذور بودن وی از انجام وظیفه و عدم دسترسی به بازپرس دیگر در آن دادسرا در جرائم موضوع ماده (۳۰۲) این قانون، دادرس دادگاه به تقاضای دادستان و تعیین رئیس حوزه قضائی، وظیفه بازپرس را فقط تا زمان باقی بودن وضعیت مذکور انجام می‌دهد.

ماده ۹۸- بازپرس باید شخصاً تحقیقات و اقدامات لازم را به منظور جمع‌آوری ادله وقوع جرم به عمل آورد، ولی می‌تواند در غیر جرائم موضوع بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون، تفتیش، تحقیق از شهود و مطلعان، جمع‌آوری اطلاعات و ادله وقوع جرم و یا هر اقدام قانونی دیگری را که برای کشف جرم لازم بداند، پس از دادن تعلیمات لازم به ضابطان دادگتری ارجاع دهد که در این صورت، ضمن نظارت، چنانچه تکمیل آنها را لازم بداند، تصمیم مقتضی اتخاذ می‌کند.

ماده ۱۰۲- انجام هرگونه تعقیب و تحقیق در جرم زنا و لواط و سایر جرائم منافی عفت ممنوع است و پرسش از هیچ فردی در این خصوص مجاز نیست، مگر در مواردی که جرم در مرثی و منظر عام واقع شود و با دارای شاکی باشد که در این صورت، تعقیب و تحقیق فقط در محدوده شکایت و یا اوضاع و احوال مشهود توسط قاضی دادگاه انجام می‌شود.

تبصره ۱- در جرم زنا و لواط و سایر جرائم منافی عفت هرگاه شاکی وجود نداشته باشد و متهم بدو قصد اقرار داشته باشد، قاضی وی را توصیه به پوشاندن جرم و عدم اقرار می‌کند.

تبصره ۲- قاضی مکلف است عواقب شهادت فاقد شرایط قانونی را به شاهدان تذکر دهد.

تبصره ۳- در جرائم مذکور در این ماده، اگر بزه دیده محجور باشد، ولی یا سرپرست

قانونی او حق طرح شکایت دارد. در مورد بزه دیده بالغی که سن او زیر هجده سال است، ولی یا سرپرست قانونی او نیز حق طرح شکایت دارد.

ماده ۱۵۹- بازپرس هنگام ارجاع موضوع به کارشناس، مهلت معین را برای اعلام نظر وی مشخص می‌کند. در مواردی که اظهار نظر مستلزم زمان بیشتر باشد، کارشناس باید ضمن تهیه و ارسال گزارشی از اقدامات انجام شده، با ذکر دلیل، تقاضای تمدید مهلت کند که در این صورت، بازپرس می‌تواند برای یکبار مهلت را تمدید کند. تمدید مهلت به کارشناس و طرفین ابلاغ می‌گردد. هرگاه کارشناس ظرف مدت معین نظر خود را به‌طور کتبی تقدیم دادگاه ننماید، کارشناس دیگری تعیین می‌شود. چنانچه قبل از انتخاب یا اخطار به کارشناس دیگر نظر کارشناس به دادگاه واصل شود، دادگاه به آن ترتیب اثر می‌دهد. در هر حال دادگاه تخلف کارشناس را به مرجع صلاحیتدار اعلام می‌دارد.

ماده ۱۹۰- متهم می‌تواند در مرحله تحقیقات مقدماتی، یک نفر وکیل دادگستری همراه خود داشته باشد. این حق باید پیش از شروع تحقیق توسط بازپرس به متهم ابلاغ و تفهیم شود. چنانچه متهم احضار شود این حق در برگه احضاریه قید و به او ابلاغ می‌شود. وکیل متهم می‌تواند با کسب اطلاع از اتهام و دلایل آن، مطالبی را که برای کشف حقیقت و دفاع از متهم یا اجرای قانون لازم بداند، اظهار کند. اظهارات وکیل در صورت مجلس نوشته می‌شود.

تبصره ۱- سلب حق همراه داشتن وکیل یا عدم تفهیم این حق به متهم موجب بی‌اعتباری تحقیقات می‌شود.

تبصره ۲- در جرائمی که مجازات آن سلب حیات یا حبس ابد است، چنانچه متهم اقدام به معرفی وکیل در مرحله تحقیقات مقدماتی ننماید، بازپرس برای وی وکیل تسخیری انتخاب می‌کند.

تبصره ۳- در مورد این ماده و نیز چنانچه اتهام مطرح مربوط به منافی عفت باشد، مفاد ماده (۱۹۱) جاری است.

ماده ۲۹۶- دادگاه کیفری یک با حضور رئیس و دو مستشار و در غیاب رئیس با حضور سه مستشار تشکیل می‌شود. در این وضعیت ریاست دادگاه به عهده عضو مستشاری است که سابقه قضائی بیشتری دارد.

تبصره ۱- دادگاه کیفری یک در مرکز استان و به تشخیص رئیس قوه قضائیه در حوزه قضائی شهرستان‌ها تشکیل می‌شود. در حوزه‌هایی که این دادگاه تشکیل نشده است، به جرائم موضوع صلاحیت آن در نزدیکترین دادگاه کیفری یک در حوزه قضائی آن استان رسیدگی

می‌شود.

تبصره ۲- دادرسی علی‌البدل حسب مورد می‌تواند به جای رئیس یا مستشار انجام وظیفه کند. همچنین با انتخاب رئیس کل دادگستری استان، عضویت مستشاران دادگاههای تجدیدنظر در دادگاه کیفری یک و دادگاه انقلاب در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند بلامانع است.

تبصره ۳- دادگاههای کیفری استان و عمومی جزائی موجود به ترتیب به دادگاههای کیفری یک و دو تبدیل می‌شوند. جرائمی که تا تاریخ لازم‌الاجراء شدن این قانون در دادگاه ثبت شده است، از نظر صلاحیت رسیدگی تابع مقررات زمان ثبت است و سایر مقررات رسیدگی طبق این قانون در همان شعب مرتبط انجام می‌شود. این تبصره در مورد دادگاه انقلاب و دادگاههای نظامی نیز جاری است.

ماده ۲۹۷- دادگاه انقلاب برای رسیدگی به جرائم موجب مجازات مندرج در بندهای (الف)، (ب)، (پ) و (ت) ماده (۳۰۲) این قانون با حضور رئیس و دو مستشار تشکیل می‌شود. دادگاه برای رسیدگی به سایر موضوعات با حضور رئیس یا دادرسی علی‌البدل یا توسط یک مستشار تشکیل می‌شود.

تبصره- مقررات دادرسی دادگاه کیفری یک به شرح مندرج در این قانون در دادگاه انقلاب، در مواردی که با تعدد قاضی رسیدگی می‌کند جاری است.

ماده ۲۹۸- دادگاه اطفال و نوجوانان با حضور یک قاضی و دو مشاور تشکیل می‌شود. نظر مشاوران، مشورتی است.

تبصره- در هر حوزه قضائی شهرستان یک یا چند شعبه دادگاه اطفال و نوجوانان بر حسب نیاز تشکیل می‌شود. تا زمانی که دادگاه اطفال و نوجوانان در محلی تشکیل نشده است، به کلیه جرائم اطفال و نوجوانان به جز جرائم مشمول ماده (۳۱۵) این قانون، در شعبه دادگاه کیفری دو یا دادگاهی که وظایف آن را انجام می‌دهد رسیدگی می‌شود.

ماده ۳۰۲- به جرائم زیر در دادگاه کیفری یک رسیدگی می‌شود:

الف- جرائم موجب مجازات سلب حیات

ب- جرائم موجب حبس ابد

پ- جرائم موجب مجازات قطع عضو و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی یا میزان

ثلث دبه کامل یا بیش از آن

ت- جرائم موجب مجازات تعزیری درجه چهار و بالاتر

ث- جرائم سیاسی و مطبوعاتی

ماده ۳۰۳- به جرائم زیر در دادگاه انقلاب رسیدگی می شود:

الف - جرائم علیه امنیت داخلی و خارجی، محاربه و افساد فی الارض، بغی، تبانی و اجتماع علیه جمهوری اسلامی ایران یا اقدام مسلحانه یا احراق، تخریب و اتلاف اموال به منظور مقابله یا نظام

ب - توهین به مقام بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران و مقام رهبری

پ- تمام جرائم مربوط به مواد مخدر، روان گردان و پیش سازهای آن و قاچاق اسلحه،

مهمات و اقلام و مواد تحت کنترل

ت- سایر مواردی که به موجب قوانین خاص در صلاحیت این دادگاه است.

ماده ۳۰۴- به کلیه جرائم اطفال و افراد کمتر از هجده سال تمام شمسی در دادگاه اطفال

و نوجوانان رسیدگی می شود. در هر صورت محکومان بالای سن هجده سال تمام موضوع این ماده، در بخش نگهداری جوانان که در کانون اصلاح و تربیت ایجاد می شود، نگهداری می شوند.

تبصره ۱- طفل، کسی است که به حد بلوغ شرعی نرسیده است.

تبصره ۲- هرگاه در حین رسیدگی سن متهم از هجده سال تمام تجاوز نماید، رسیدگی

به اتهام وی مطابق این قانون در دادگاه اطفال و نوجوانان ادامه می یابد. چنانچه قبل از شروع به رسیدگی سن متهم از هجده سال تمام تجاوز کند، رسیدگی به اتهام وی حسب مورد در دادگاه کیفری صالح صورت می گیرد. در این صورت متهم از کلیه امتیازاتی که در دادگاه اطفال و نوجوانان اعمال می شود، بهره مند می گردد.

ماده ۳۰۵- به جرائم سیاسی و مطبوعاتی با رعایت ماده (۳۵۲) این قانون به طور علنی

در دادگاه کیفری یک مرکز استان محل وقوع جرم با حضور هیأت منصفه رسیدگی می شود.

تبصره - احکام و ترتیبات هیأت منصفه، مطابق قانون مطبوعات و آیین نامه اجرایی آن

است.

ماده ۳۰۶- به جرائم زنا و لواط و سایر جرائم منافی عفت به طور مستقیم، در دادگاه صالح

رسیدگی می شود.

ماده ۳۱۵- در صورتی که اطفال و نوجوانان مرتکب یکی از جرائم مشمول صلاحیت

دادگاه کیفری یک یا انقلاب شوند، به جرائم آنان در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم

اطفال و نوجوانان رسیدگی می شود و متهم از کلیه امتیازاتی که در دادگاه اطفال و نوجوانان

اعمال می‌شود، بهره‌مند می‌گردد.

تبصره ۱- در هر شهرستان به تعداد مورد نیاز، شعبه یا شعبی از دادگاه کیفری یک به عنوان «دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان» برای رسیدگی به جرائم موضوع این ماده اختصاص می‌یابد. تخصصی بودن این شعب، مانع از ارجاع سایر پرونده‌ها به آنها نیست.

تبصره ۲- حضور مشاوران با رعایت شرایط مقرر در این قانون، برای رسیدگی به جرائم اطفال و نوجوانان در دادگاه کیفری یک ویژه رسیدگی به جرائم آنان الزامی است.

ماده ۳۵۷- در همه دادگاههایی که با تعدد قضات تشکیل می‌شوند، در صورت غیبت یا معذور بودن رئیس دادگاه، عضو ارشد دادگاه از حیث سابقه خدمت قضائی و در صورت یکسان بودن سابقه خدمت قضائی، عضوی که سن او بیشتر است، وظیفه رئیس دادگاه را برعهده می‌گیرد.

ماده ۴۰۴- اعضای دادگاه پس از اعلام ختم رسیدگی با استعانت از خداوند متعال، تکیه بر شرف و وجدان و باتوجه به محتویات پرونده، مشاوره می‌نمایند و در همان جلسه مبادرت به صدور رأی می‌کنند. در صورتی که بین اعضای دادگاه اتفاق نظر حاصل نشود رأی اکثریت معتبر است. انشای رأی به‌عهده رئیس دادگاه است، مگر آنکه وی جزء اکثریت نباشد که در این صورت، عضوی که جزء اکثریت است و سابقه قضائی بیشتر دارد، رأی را انشاء می‌کند. پس از صدور رأی، بلافاصله جلسه علنی دادگاه با حضور متهم یا وکیل او و دادستان یا نماینده او و شاکی تشکیل و رأی توسط منشی دادگاه با صدای رسا قرائت و مفاد آن توسط رئیس دادگاه به متهم تفهیم می‌شود. هرگاه رأی بر براءت یا تعلیق اجرای مجازات باشد، متهم به دستور دادگاه فوری آزاد می‌شود.

تبصره- پس از ختم رسیدگی، اعضای دادگاه تا صدور رأی و اعلام آن در جلسه علنی نباید متفرق شوند. این حکم در مورد اعضای هیأت منصفه نیز جاری است.

ماده ۴۲۶- دادگاه تجدیدنظر استان مرجع صالح برای رسیدگی به درخواست تجدیدنظر از کلیه آراء غیرقطعی کیفری است جز در مواردی که در صلاحیت دیوان عالی کشور باشد. دادگاه تجدیدنظر استان در مرکز هر استان، با حضور رئیس یا دادرس علی‌البدل و عضویت دو مستشار تشکیل می‌شود.

ماده ۴۲۸- آراء صادره درباره جرائمی که مجازات قانونی آنها سلب حیات، قطع عضو، حبس ابد و یا تعزیر درجه چهارم و بالاتر است و جنایات عمدی علیه تمامیت جسمانی که میزان

دیه آنها ثلث دیه کامل مجنی علیه یا بیش از آن است و آراء صادره درباره جرائم سیاسی و مطبوعاتی، قابل فرجام خواهی در دیوان عالی کشور است.

ماده ۴۵۰- رئیس شعبه، پرونده های ارجاعی را بررسی و گزارش جامع آن را تهیه می کند و یا به نوبت به یکی از اعضای دادگاه تجدیدنظر استان ارجاع می دهد. این عضو، گزارش پرونده را که متضمن جریان آن و بررسی کامل در خصوص تجدیدنظرخواهی و جهات قانونی آن است، تهیه و در جلسه دادگاه قرائت می کند. خلاصه این گزارش در پرونده درج می شود و سپس دادگاه به شرح زیر اتخاذ تصمیم می نماید:

الف- در صورتی که تحقیقات ناقص باشد، قرار رفع نقص صادر می کند و پرونده را نزد دادرسی صادرکننده کیفرخواست یا دادگاه صادر کننده رأی می فرستد تا پس از انجام دستور دادگاه تجدید نظر استان، آن را بدون اظهار نظر اعاده کند و یا دادگاه تجدیدنظر می تواند خود مبادرت به انجام تحقیقات نماید.

ب- هرگاه رأی صادره از نوع قرار باشد و تحقیقات یا اقدامات دیگر ضروری نباشد و قرار مطابق مقررات صادر شده باشد، آن را تأیید و پرونده به دادگاه صادر کننده قرار اعاده می شود و چنانچه به هر علت دادگاه تجدیدنظر عقیده به نقض داشته باشد، پرونده برای رسیدگی به دادگاه صادرکننده قرار اعاده می شود و آن دادگاه، مکلف است خارج از نوبت رسیدگی کند.

پ- هرگاه رأی توسط دادگاهی که صلاحیت ذاتی یا محلی ندارد صادر شود، دادگاه تجدیدنظر استان، رأی را نقض و پرونده را به مرجع صالح ارسال و مراتب را به دادگاه صادرکننده رأی اعلام می کند.

ت- اگر عملی که محکوم علیه به اتهام ارتکاب آن محکوم شده به فرض ثبوت، جرم نبوده یا به لحاظ شمول عفو عمومی و یا سایر جهات قانونی متهم قابل تعقیب نباشد، رأی مقتضی صادر می کند.

ث- در غیر از موارد مزبور در بندهای فوق، دادگاه تجدیدنظر بلافاصله دستور تعیین وقت رسیدگی و احضار طرفین و تمام اشخاصی را که حضورشان ضروری است صادر می کند. طرفین می توانند شخصاً حاضر شوند یا وکیل معرفی کنند. در هر حال عدم حضور یا عدم معرفی وکیل مانع از رسیدگی نیست.

ماده ۴۶۳- دیوان عالی کشور به تعداد لازم عضو معاون دارد که می توانند وظایف مستشار را بر عهده گیرند.

ماده ۵۶۹- این قانون شش ماه پس از انتشار در روزنامه رسمی لازم الاجراء می شود.

حضرت حجت‌الاسلام و المسلمین جناب آقای دکتر حسن روحانی
رئیس محترم جمهوری اسلامی ایران

عطف به نامه شماره ۳۸۶۴۹/۱۹۴۱۷۳ مورخ ۱۳۸۷/۱۰/۲۴ در اجرای اصل یکصد و بیست و سوم (۱۲۳) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران قانون آیین دادرسی کیفری مصوب جلسه مورخ ۱۳۹۲/۱۲/۴ کمیسیون قضائی و حقوقی مجلس شورای اسلامی مطابق اصل هشتاد و پنجم (۸۵) قانون اساسی که با عنوان لایحه به مجلس شورای اسلامی تقدیم گردیده بود، پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت سه سال در جلسه علنی مورخ ۱۳۹۰/۱۱/۱۹ و تأیید شورای محترم نگهبان به پیوست ابلاغ می‌گردد.

علی لاریجانی

**جهت دریافت متن کامل قانون آیین دادرسی کیفری به اداره کل اسناد و تقنین قوانین
مراجعه گردد.**

**اداره قوانین
دایره چاپ و توزیع**